

Коледж приватного вищого навчального закладу
«Кіровоградський інститут державного та муніципального управління
Класичного приватного університету»

Циклова комісія з соціальної роботи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор коледжу

ТВНЗ «КІДМУ КПУ»

В. В. Кошолоп

12 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціальна робота із сім'ями й дітьми, жінками

галузь знань 1301 «Соціальне забезпечення»

напрямок підготовки 5.13010101 «Соціальна робота»

форма навчання денна

(Шифр за ОПП ППП 10)

Кіровоград – 2016 рік

Робоча програма «Соціальна робота із сім'ями» для студентів за напрямом підготовки 5.13010101 «Соціальна робота», 2016 року – ____ с.

Розробники: старший викладач циклової комісії з соціальної роботи Тернавська Т.А., к.пед.н.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри на засіданні циклової комісії з соціальної роботи

Протокол від 23/12.2015р. 2016 року № 4

Директор Коледжу ПВНЗ «КІДМУ КПУ»

В. Кошоп (В. В. Кошоп)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

23 12 2015 року

Схвалено Науково–методичною комісією ПВНЗ «Кіровоградський інститут державного та муніципального управління Класичного приватного університету»

Протокол від 23 12 2015 року № 5

23 12 2015 року Голова Г. Ю. Шаркова Г. Ю. Шаркова

1. Опис навчальної дисципліни: «Соціальна робота із сім'ями»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 1,5	Галузь знань 1301 «Соціальне забезпечення» (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки 5.13010101 «Соціальна робота» (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): Соціальна робота	Рік підготовки: 2016 – 2016 н. р.	
Індивідуальне(і) науково (навчально) – дослідне(і) завдання <i>Соціальна робота із сім'ями</i>		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість годин – 54 год.		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,4		Освітньо-кваліфікаційний рівень: Молодший спеціаліст	16 год.
	Практичні		
	16 год.		___ год.
	Семінарські		
	___ год.		___ год.
	Лабораторні		
	___ год.		___ год.
Самостійна робота та індивідуальні завдання:			
22 год.	___ год.		
Вид контролю: залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:2,5

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Соціальна робота із сім'ями» сформувати систему знань про сім'ю, типи і функції сім'ї, проблеми у сучасній сім'ї та шляхи розв'язання цих проблем.

Загальноосвітня (навчальна) – сприяти становленню сучасного висококваліфікованого фахівця соціальної роботи, на підставі вивчення соціальної роботи із сім'ями як специфічного соціального явища.

Розвиваюча – формувати й розвивати знання студентів з соціальної роботи з сім'ями, навчити їх аналізувати проблеми сучасної сім'ї, виробити навички самостійного аналізу соціальних явищ, уміння застосовувати отримані знання при оцінюванні конкретної ситуації, сприяти оволодінню уміннями та навичками, які потрібні у професійній діяльності.

Виховна – формувати переконання та ціннісні орієнтації студентів відповідно до ідеалів гуманізму, демократії, соціальної справедливості, поваги до особистості, виховувати активну громадську позицію, сприяти усвідомленню ролі та значення діяльності фахівця із соціальної роботи в становленні Української держави; сприяти розвитку в майбутніх соціологів культури, професійних й особистих якостей.

Завдання: засвоїти основні теоретичні положення і основоположні принципи соціальної роботи із сім'ями; вивчити особливості основних форм, методів і напрямів соціальної роботи із сім'ями, що цього потребують.

Предмет: сім'я, проблеми сім'ї, соціальна робота із сім'ями.

В процесі вивчення курсу студенти повинні **знати**:

- визначення поняття «сім'я», її форми, типи, структуру та функції;
- сутність, особливості і основні напрями роботи із сім'ями;
- моделі соціальної роботи з різними типами сімей.

Вміти:

- засвоювати необхідні форми і методи соціальної роботи для допомоги сім'ям, що цього потребують;
- організовувати соціально-профілактичну, діагностичну, реабілітаційну та інші види роботи з молодими сім'ями, з неповними сім'ями, з сім'ями яких є діти з девіантною поведінкою тощо.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Соціальна робота із сім'ями.

Тема 1. Сім'я як соціальний феномен.

Історія розвитку сім'ї. Проблеми і перспективи розвитку сім'ї в Україні. Закон України про соціальну роботу з сім'ями дітьми та молоддю. Загальні положення. Здійснення соціальної роботи із сім'ями, дітьми та молоддю. Відповідальність за порушення законодавства у сфері соціальної роботи із сією, дітьми та молоддю. Міжнародне співробітництво у сфері соціальної роботи із сім'єю, дітьми та молоддю.

Тема 2. Основні напрямки соціальної роботи із сім'ями.

Форми та методи соціальної допомоги молодій сім'ї. Класифікація сімейних конфліктів. Характеристика та функції сім'ї. Шляхи та умови подолання сімейних конфліктів.

Тема 3. Соціальна робота з багатодітними та прийомними сім'ями.

Багатодітна сім'я як об'єкт соціальної роботи. Типологія багатодітних сімей. Соціально-економічні проблеми багатодітних сімей. Зміст соціальної роботи з багатодітними сім'ями. Форми і методи роботи із молодими сім'ями. Соціальний супровід прийомних сімей.

Тема 4. Соціально-педагогічна робота із сім'ями з девіантними дітьми.

Норма і відхилення від норми у соціальній педагогіці. Соціально-педагогічна робота з девіантними дітьми: дітьми адиктивної поведінки, суїцидальної поведінки, антисоціальними дітьми, з інвалідами та особами з обмеженими можливостями; дітьми сиротами та безхатченками, жертвами насильства, проституцією.

Тема 5. Соціальна робота з неповною сім'єю.

Напрямок та зміст соціально-педагогічної роботи з неповною сім'єю. Робота шкільного соціального працівника з неповною сім'єю.

Тема 6. Особливості роботи соціального працівника з сім'ями групи ризику в мікрорайоні.

Причини потрапляння сімей у групи ризику. Технологія роботи соціального працівника з сім'ями групи ризику в мікрорайоні. Варіант механізму роботи з сім'ями групи ризику.

Тема 7. Соціально-педагогічна робота з неблагополучними сім'ями

Методики роботи соціального педагога з неблагополучними сім'ями. Освітня та посередницька соціально-педагогічна допомога. Форми соціально-педагогічної роботи з сім'єю

Тема 8. Соціально-педагогічна робота з групами, підлітковими та молодіжними об'єднаннями.

Проблеми підлітків та молоді. Групи як об'єкт соціально-педагогічної діяльності. Методика соціально-педагогічної роботи з групами, підлітковими та молодіжними об'єднаннями.

4. Структура навчальної дисципліни: «Соціальна робота із сім'ями»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	п	лаб	інд. та с.р.		л	с	п	лаб	інд. та с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Соціальна робота із сім'ями												
Тема 1. Сім'я як соціальний феномен	6	2		2		2						
Тема 2. Основні напрямки соціальної роботи із сім'ями	6	2		2		2						
Тема 3. Соціальна робота з багатодітними та прийомними сім'ями	7	2		2		3						
Тема 4. Соціально-педагогічна робота із сім'ями з девіантними дітьми	7	2		2		3						
Тема 5. Соціальна робота з неповною сім'єю	7	2		2		3						
Тема 6. Особливості соціальної роботи із сім'ями групи ризику в мікрорайоні	7	2		2		3						
Тема 7. Соціально-педагогічна робота із неблагополучними сім'ями	7	2		2		3						
Тема 8. Соціально-педагогічна робота із групами, підлітковими та молодіжними об'єднаннями	7	2		2		3						
Усього годин	54	16		16		22						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сім'я як соціальний феномен	2
2	Основні напрямки соціальної роботи із сім'ями	2
3	Соціальна робота з багатодітними та прийомними сім'ями	2
4	Соціально-педагогічна робота із сім'ями з девіантними дітьми	2
5	Соціальна робота з неповною сім'єю	2
6	Особливості соціальної роботи із сім'ями групи ризику в мікрорайоні	2
7	Соціально-педагогічна робота із неблагополучними сім'ями	2
8	Соціально-педагогічна робота із групами, підлітковими та молодіжними об'єднаннями	2

6. Самостійна та індивідуальна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Порівняльний аналіз традиційної (патріархальної) та сучасної сім'ї	2
2	Поняття «шлюб», мотивація шлюбів. Види шлюбно-сімейних відносин.	2
3	Моделі соціальної роботи з бездітними, неповними сім'ями	2
4	Моделі соціальної роботи з сім'ями переселенців або біженців	2
5	Моделі соціальної роботи з первинними, вторинними та міжнаціональними сім'ями	2
6	Моделі соціальної роботи з сім'ями, що мають дітей з соціально-небезпечними хворобами	2
7	Моделі соціальної роботи з соціально-гетерогенними та сім'ями з складними (патріархальними) укладом	2
8	Моделі соціальної роботи сім'ями з дітьми, що мають функціональні обмеження	2
9	Моделі соціальної роботи з опікунськими сім'ями	2
10	Моделі соціальної роботи з сім'ями, де є засуджені батьки чи члени сім'ї	2
11	Соціальна робота з дисфункційними сім'ями (зі складу батьків)	2

7. Індивідуальні завдання

Види індивідуальних науково (навчально)– дослідницьких завдань:

- підготовка статті до друку;
- виступ на наукових конференціях (друковані тези);
- участь у інтернет-конференціях;
- участь у студентських олімпіадах;
- конспект з теми (модуля) за заданим або власно розробленим студентом планом;
- реферат з теми (модуля) або вузької проблематики;
- розв'язування та складання практичних, ситуативних задач різного рівня з теми, модуля або курсу;
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, історичні розвідки тощо;
- розроблення навчальних та діагностичних тестових завдань (з теми, модуля, курсу).
- виготовлення схем, розроблення структурно-функціональних схем різних процесів, комплексів, складання карт, соціальних проєктів;
- написання есе, творчих завдань тощо.

8. Методи навчання

Лекція (проблемна, лекція-конференція тощо); семінарські заняття (семінари-диспути, дебати та ін.); практичні заняття (ділові та рольові ігри, моделювання ситуацій тощо); консультації (групові, індивідуальні, дистанційні).

9. Методи контролю

Поточний контроль (рейтинг) – оцінювання за результатами семінарських, практичних занять.

Модульний контроль

Контроль самостійної роботи (захист індивідуальних науково-дослідницьких завдань)

Підсумковий контроль (залік)

Ректорський контроль (виконання комплексних контрольних завдань)

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студентів відбувається на підставі наступних критеріїв:

1) Правильність відповідей (правильне, достатньо глибоке викладення теоретичних понять курсу).

2) Рівень усвідомлення матеріалу курсу і самостійність суджень.

3) Новизна навчальної інформації, рівень використання наукових (теоретичних знань) і правових норм.

5) Вміння користуватися засвоєними теоретичними положеннями.

Відповідь студента оцінюється і за формою, тобто з точки зору логічності, чіткості, виразності викладу навчального матеріалу.

“ВІДМІННО” ставиться студенту тоді, коли його відповідь бездоганна за змістом, формою, обсягом. Це означає, що студент у повній мірі з програмою засвоїв навчальний матеріал, викладений на лекціях, в підручниках, володіє знаннями, на заліку та семінарських заняттях дає чіткі відповіді на поставлені запитання, а також при рішенні завдань показує знання не лише основної але й додаткової літератури, нормативних джерел наводить власні судження, робить висновки, використовує знання з суміжних, галузевих дисциплін, вміє пов'язати вивчений матеріал з реальною дійсністю і легко використовує його для рішення практичних завдань. Мова студента повинна бути логічно обґрунтована і граматично правильна.

“ДОБРЕ” передбачає також високого рівня знань і вмінь. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять, правових норм, невеликі помилки у мові і стилі викладу.

“ЗАДОВІЛЬНО” передбачає наявність знань лише основного матеріалу; студент відповідає по суті питання і в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь не повна, нечітка, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при рішенні практичних задач.

“НЕЗАДОВІЛЬНО” ставиться, коли студент не знає значної частини матеріалу курсу, допускає суттєві помилки при висвітленні основних питань, при формулюванні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, не може провести зв'язок між теоретичним матеріалом і сучасною дійсністю, не

може правильно вирішити конкретну задачу, зорієнтуватись в конкретній ситуації, робить велику кількість помилок в усній відповіді.

Поточне тестування та самостійна робота								Модульна контрольна а робота	ІНДЗ	Залік	Сума
Модуль 1											
40								20	20	20	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	20			
5	5	5	5	5	5	5	5				

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами та критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			екзамен	залік
90–100	A	відмінно	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	добре	
75–81	C		задовільно	
67–74	D	задовільно		
60–66	E	незадовільно	незадовільно	незараховано
менш 60	F		незадовільно	

11. Методичне забезпечення

Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД) «Соціальна робота з сім'ями» – пакет навчально-методичних матеріалів: тези лекцій, плани семінарських, практичних занять і методичні вказівки до них, питання для самоконтролю, до модуль-контролю, заліку, завдання для самостійної та індивідуальної науково-дослідницької роботи (див. додатки).

12. Рекомендована література

Основна

1. Антонов Л.И. Социология семьи / Л.И. Антонов, В.М. Медков. – М., 1994. –304 с.
2. Загальне положення про центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді : затверджено постановою КМУ від 27 серпня 2004 р. № 1126. // Урядовий кур'єр. - 10 вересня 2004 р. - № 170.
3. Загальнодержавна програма підтримки дітей та молоді на 2004-2008 рр. : затверджено Законом України від 18 листопада 2003 року № 1281-IV. // Урядовий кур'єр. - 17 грудня 2003 рок. - № 238.

4. Капська А.Й. Соціальна робота / А.Й. Капська. – К., 2005. – 327 с.
5. Социальная работа: теория и практика: [учеб. пособие] / [ответ. ред. Е.И. Холостова, А.С. Сорвина]. - М., 2002. – 427 с.
6. Гончаров В. Соціальна робота з неблагополучними родинами: практичний аспект / В.Гончаров // Соціальний захист. - 2005. - № 6. – С. 16-18.
7. Технологии социальной работы: учебник / [под общ. ред. проф. Е.И. Холостовой]. - М, 2002. – 400 с.
8. Типове положення про центр соціально-психологічної допомоги: затверджено постановою КМУ від 12 травня 2004 року № 608 // Урядовий кур'єр. - 2 червня 2004 року.
9. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи / В.М. Шахрай. - К., 2006. - 464 с.

Додаткова

1. Андрущенко В.П., Соціальна робота: менеджмент соціальної роботи / В.П. Андрущенко, І. І. Мигович, В.П. Бех, М.І. Михальченко. – К.: ДЦССМ, 2003. – Кн.7. – 135 с.
2. Ващук Ф.Г. Шкільна психологічна служба / Ващук Ф.Г., Козубовська І.В., Сагарда В.В. // Школа. – 2001. - №5. - С. 19-24.
3. Головатий М.Ф. Управлінські аспекти соціальної роботи: [курс лекцій] / Головатий М.Ф., Лукашевич М.П., Дмитренко Г.А. – К.: МАУП, 2002. – 376 с.
4. Зобенько Н.А. Робота психологічної служби з неблагополучними сім'ями / Н.А. Зобенько // Наук.Вісник УжДУ. Серія Педагогіка і соціальна робота. – К., 1998. - С.102-105.
5. Зайнятість молоді з функціональними обмеженнями / [ред. М.М. Ілляш]. – К., 2003. – 139 с.
6. Калюжна І. Сімейні стратегії подолання кризи при вихованні дитини з інтелектуальною недостатністю / І. Калюжна // Соціальна політика і соціальна робота. - 2005. - № 3. – С. 125-137.
7. Соціальна робота з людьми, які живуть з ВІЛ/СНІД / [добірка статей] // Соціальна політика і соціальна робота. - 2005. - № 2. – С.5-144
8. Типове положення про центр соціально-психологічної реабілітації дітей і молоді з функціональними обмеженнями : затверджено постановою КМУ від 8 вересня 2005 року № 877 // Урядовий кур'єр. - 28 вересня 2005 року.
9. Тубавіна І.Я. Соціальна робота з сім'єю за новим сімейним кодексом / І.Я. Тубавіна // Соціальний захист. - 2004. - №3. – С.39 – 40.
10. Фирсов М.В. Теория социальной работы: учеб. пособ. [для студ. высш. учебн. завед.] / М.В. Фирсов, Е.Г. Студенова. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2000. – 432 с.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Розкрийте передумови виникнення сім'ї, історію її розвитку.
2. Висвітліть проблеми і перспективи розвитку сім'ї в Україні.
3. Охарактеризуйте основні положення Закону України про соціальну роботу з сім'ями дітьми та молоддю.
4. Розкрийте здійснення соціальної роботи із сім'ями, дітьми та молоддю.
5. Охарактеризуйте форми та методи соціальної допомоги молодій сім'ї.
6. Дайте класифікацію сімейних конфліктів.
7. Дайте характеристику та назвіть функції сім'ї.
8. Охарактеризуйте шляхи та умови подолання сімейних конфліктів.
9. Охарактеризувати багатодітну сім'ю як об'єкт соціальної роботи.
10. Окреслити типологію багатодітних сімей.
11. Перерахувати та охарактеризувати соціально-економічні проблеми багатодітних сімей.
12. Розкрити зміст соціальної роботи з багатодітними сім'ями.
13. Дати визначення формам і методам роботи із молодими сім'ями.
14. Охарактеризувати соціальний супровід прийомних сімей.
15. Розкрийте поняття «девіантна поведінка».
16. Дайте характеристику нормам і відхиленням від норми у соціальній педагогіці
17. Охарактеризуйте соціально-педагогічну роботу з дітьми адитивної поведінки.
18. Охарактеризуйте соціально-педагогічну роботу з дітьми суїцидальної поведінки.
19. Охарактеризуйте соціально-педагогічну роботу з антисоціальними дітьми.
20. Охарактеризуйте соціально-педагогічну роботу з дітьми-інвалідами та особами з обмеженими можливостями.
21. Охарактеризуйте соціально-педагогічну роботу з дітьми сиротами та безхатченками.
22. Охарактеризуйте соціально-педагогічну роботу з дітьми – жертвами насильства та проституцією.
23. Визначте напрям та зміст соціально-педагогічної роботи з неповною сім'єю.
24. Проаналізуйте Робота шкільного соціального працівника з неповною сім'єю.
25. Описати причини потрапляння сімей у групи ризику.
26. Охарактеризувати технологію роботи соціального працівника з сім'ями групи ризику в мікрорайоні.
27. Проаналізувати варіант механізму роботи з сім'ями групи ризику.
28. Охарактеризувати методики роботи соціального педагога з неблагополучними сім'ями.
29. Дати визначення та охарактеризувати освітню та посередницьку соціально-педагогічну допомогу.
30. Форми соціально-педагогічної роботи з сім'єю.
31. Охарактеризувати проблеми підлітків та молоді.
32. Охарактеризувати групи як об'єкт соціально-педагогічної діяльності.
33. Дати характеристику методиці соціально-педагогічної роботи з групами, підлітковими та молодіжними об'єднаннями.